

Wizerunek w sieci

Beata Gędźba - Kaczmarek

Psycholog

Dominik Łukowiak

doktor nauk prawnych

KANCELARIA
WIATR I PARTNERZY

Agenda

Omawiane tematy

1

Co to jest wizerunek?

2

Co składa się na Twój wizerunek w sieci?

3

Jak wizerunek jest chroniony prawnie?

4

Czym jest prawo do bycia zapomnianym?

5

Jakie instrumenty prawne mi przysługują?

6

Jak chroniony jest wizerunek dziecka w sieci?

7

Na czym polega sharenting?

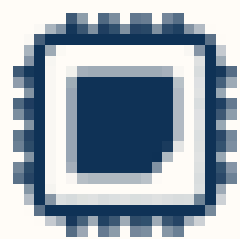
Co to jest wizerunek?

Wizerunek to utrwalony obraz danej osoby, który umożliwia jej identyfikację. Jest to ogół informacji wpływających na to, jak postrzegają nas inni:

- ubiór
- gestykulacja
- sposób mówienia
- ...

Co składa się na Twój wizerunek w sieci?

- zdjęcia, filmy i inne materiały z Twoim udziałem
- wszelkie udostępniane informacje na Twój temat (imię, nazwisko, nick, awatar, zainteresowania, pasje, hobby)
- każdy ślad, jaki po sobie zostawiasz w sieci (posty, komentarze, wypowiedzi, lajki)
- przynależność do różnych grup i społeczności na poszczególnych portalach
- strony, które odwiedzasz, lubisz i udostępniasz
- wyszukiwane informacje, serwisy, z których korzystasz, pobierane i udostępniane materiały
- oznaczenia przez znajomych lub inne osoby
- sposób wyrażania się i komunikowania

Jak wizerunek jest chroniony prawnie?

art. 81 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

1. Rozpowszechnianie wizerunku wymaga **zezwoleń** osoby na nim przedstawionej. W braku wyraźnego zastrzeżenia zezwolenie nie jest wymagane, jeżeli osoba ta otrzymała umówioną zapłatę za pozowanie.

Zdjęcia pochodzą
z serwisu
pixaby.com

Zgoda na rozpowszechnianie wizerunku musi być niewątpliwa, zatem osoba jej udzielająca musi mieć pełną świadomość nie tylko formy przedstawienia jej wizerunku, ale także miejsca i czasu publikacji, zestawienia z innymi wizerunkami i towarzyszącego jej komentarza.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 12 lutego 1998 r., sygn. I ACa 1044/97

2. Zezwolenia nie wymaga rozpowszechnianie wizerunku:
1) osoby powszechnie znanej, jeżeli wizerunek wykonano w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych, w szczególności politycznych, społecznych, zawodowych;
2) osoby stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza.

Zdjęcia pochodzą
z serwisu
pixaby.com

Rozpowszechnianie wizerunku nie wymaga zezwolenia, jeśli stanowi on jedynie element akcydentalny lub akcesoryjny przedstawionej całości, tzn. w razie usunięcia wizerunku nie zmieniłby się przedmiot i charakter przedstawienia.

Natomiast jeżeli dominantą kadru jest wizerunek konkretnej osoby (fotograf skupia się na jednej osobie, eksponuje ją), rozpowszechnianie wymaga zgody osoby przedstawionej w kadrze.

Czym jest prawo do bycia zapomnianym?

Osoba, której dane dotyczą, ma prawo żądania od administratora niezwłocznego usunięcia dotyczących jej danych osobowych, a administrator ma obowiązek bez zbędnej zwłoki usunąć dane osobowe, jeżeli zachodzi jedna z następujących okoliczności:

- dane nie są już dłużej niezbędne do realizacji celu, w jakim zostały zebrane lub są przetwarzane;
- podmiot danych wycofał zgodę na przetwarzanie jego danych osobowych oraz nie istnieją podstawy prawne, aby mimo to kontynuować przetwarzanie;
- podmiot danych sprzeciwia się przetwarzaniu oraz nie występują nadrzędne, prawnie uzasadnione podstawy przetwarzania;
- podmiot danych sprzeciwia się przetwarzaniu jego danych osobowych na potrzeby i w zakresie marketingu bezpośredniego (w tym profilowania);
- przetwarzanie w inny sposób nie jest lub nie było zgodne z RODO lub innymi przepisami prawa;
- dane osobowe zostały zebrane w nawiązaniu do oferowania bezpośrednio osobom poniżej 16 lat usług społeczeństwa informatycznego (np. e-handel, portale społecznościowe”).

Jakie
instrumenty
prawne mi
przysługują?

**Ochrona
cywilnoprawna**

**Ochrona
prawnokarna**

Instrumenty prawa cywilnego

- ustalenie istnienia prawa
- żądanie zaniechania naruszeń, tj. rozpowszechniania wizerunku
- żądanie, by osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia, w szczególności by złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie
- żądanie zadośćuczynienia pieniężnego albo zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny
- w razie poniesienia szkody majątkowej - żądanie jej naprawienia poprzez zapłatę odszkodowania równoważnego powstałej szkodzie

Instrumenty prawa karnego

art. 190a § 2 - kradzież tożsamości

Kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek, inne jej dane osobowe lub inne dane, za pomocą których jest ona publicznie identyfikowana, przez co wyrządza jej szkodę majątkową lub osobistą, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

art. 191a - naruszenie intymności seksualnej

Kto utrwała wizerunek nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej, używając w tym celu wobec niej przemocy, groźby bezprawnej lub podstępu, albo wizerunek nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej bez jej zgody rozpowszechnia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

art. 202 § 4b - rozpowszechnianie treści pornograficznych

Kto produkuje, rozpowszechnia, prezentuje, przechowuje lub posiada treści pornograficzne przedstawiające wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

SHARENTING
KONSEKWENCJE
UDOSTĘPNIANIA
WIZERUNKU DZIECI
W INTERNECIE

SHARENTING

- To połączenie słów „share” (dzielić się) i „parenting” (rodzicielstwo).
- Sharenting to zjawisko polegające na nadmiernym udostępnianiu przez rodziców zdjęć, filmów i informacji o swoim dziecku w mediach społecznościowych.
- Choć intencje rodziców mogą być dobre, a dzielenie się tymi treściami może wynikać z chęci pokazania bliskim, jak rozwija się dziecko, to warto pamiętać też, że zjawisko to ma również swoje potencjalne negatywne konsekwencje, zwłaszcza dla samego dziecka.

DLACZEGO RODZICE TO ROBIĄ?

- Duma z potomka
- Potrzeba społecznej akceptacji
- Utrzymanie kontaktu z rodziną i przyjaciółmi
- Chęć dzielenia się ważnymi momentami z życia dziecka
- Chęć tworzenia „wirtualnej pamiątki”
- Presja społeczna
- Potrzeba wsparcia emocjonalnego
- Niewiedza o zagrożeniach
- Brak świadomości na temat praw dziecka
- Rodzice blogerzy i influencerzy

KONSEKWENCJE I ZAGROŻENIA DLA DZIECI

- **Trwały ślad w Internecie:** Wszelkie treści, które pojawiają się w Internecie, mogą tam pozostać na zawsze. Dziecko, dorastając, może nie chcieć, by pewne zdjęcia czy informacje były publicznie dostępne, ale nie będzie miało już możliwości ich usunięcia.
- **Brak prywatności:** Dzieci nie mają kontroli nad tym, co publikują ich rodzice. Ich prywatne życie staje się publiczne bez ich zgody, a zdjęcia, informacje osobiste czy filmiki mogą krążyć w Internecie przez wiele lat. W przyszłości mogą odczuwać dyskomfort, żal lub złość, że rodzice bez ich zgody dzielili się prywatnymi chwilami.

KONSEKWENCJE I ZAGROŻENIA DLA DZIECI

- **Problemy emocjonalne i psychiczne:**

Dziecko może poczuć się zranione lub wykorzystane, gdy zda sobie sprawę, że rodzice publikowali intymne szczegóły jego życia bez ich zgody. Może to prowadzić do problemów z zaufaniem i poczucia braku kontroli nad swoim życiem.

- **Problemy z tożsamością:**

Nadmierne udostępnianie zdjęć może mieć wpływ na kształtowanie się, tożsamości dziecka. W przyszłości mogą czuć się wyobcowani lub zdominowani przez narrację rodziców.

KONSEKWENCJE I ZAGROŻENIA DLA DZIECI

- **Cyberprzemoc i dokuczanie:** Materiały publikowane przez rodziców mogą być używane i wykorzystywane przeciwko dziecku w środowisku szkolnym czy online, co może prowadzić do nękania, dokuczania lub prześladowania. Wrażliwe czy kompromitujące treści mogą stać się źródłem wyśmiewania przez rówieśników (szczególnie w okresie dojrzewania).
- **Kradzież zdjęć i tożsamości:** Fotografie dzieci mogą być wykorzystywane bez zgody rodziców, np. do nielegalnych celów, w tym tworzenia fałszywych profili czy kompilacji materiałów. Publikowanie szczegółowych danych (np. imienia, daty urodzenia, adresu, szkoły itp.) może być wykorzystywane przez cyberprzestępców. Udostępnianie szczegółowych informacji może ułatwić przestępcom dostęp do tych danych i wykorzystanie ich w nielegalnych celach, np. do kradzieży tożsamości.
- **Pedofilia online:** Udostępnianie zdjęć dzieci bez odpowiedniej ochrony prywatności może przyciągnąć uwagę osób o złych intencjach i prowadzić do niebezpieczeństwa. Pedofile mogą gromadzić i wykorzystywać takie materiały w niewłaściwy sposób.

JAK CHRONIĆ DZIECI PRZED NEGATYWNYMI SKUTKAMI SHARENTINGU?

1. Ograniczaj udostępnianie zdjęć i informacji:

- Wybieraj treści z rozwagą: Udostępniaj jedynie neutralne zdjęcia, które nie narażają dziecka na wstyd, kompromitację czy ryzyko nękania w przyszłości. Unikaj zdjęć w intymnych sytuacjach (np. podczas kąpieli, w piżamie, w trudnych emocjonalnie chwilach).
- Ogranicz szczegóły: Nie udostępniaj informacji takich jak pełne imię i nazwisko, data urodzenia, miejsce zamieszkania, czy nazwa szkoły dziecka. Dane te mogą być wykorzystane przez przestępców do kradzieży tożsamości lub innych nielegalnych działań.

2. Zadbaj o prywatność w mediach społecznościowych:

- Ustaw prywatność profilu: Upewnij się, że tylko bliskie i zaufane osoby mają dostęp do zdjęć i informacji o dziecku. Sprawdź ustawienia prywatności na wszystkich platformach społecznościowych, na których udostępniasz treści.
- Ogranicz grono odbiorców: Udostępniaj zdjęcia dziecka wyłącznie najbliższym znajomym i rodzinie, ograniczając dostęp dla szerszego kręgu znajomych lub osób obcych.

3. Zdobądź zgodę dziecka:

- **Konsultuj się z dzieckiem:**

Jeśli dziecko jest wystarczająco dojrzałe, zawsze pytaj je o zgodę na publikację jego zdjęć lub informacji. To buduje u dziecka poczucie szacunku do jego prywatności i wzmacnia świadomość cyfrową.

- **Szanuj odmowę:**

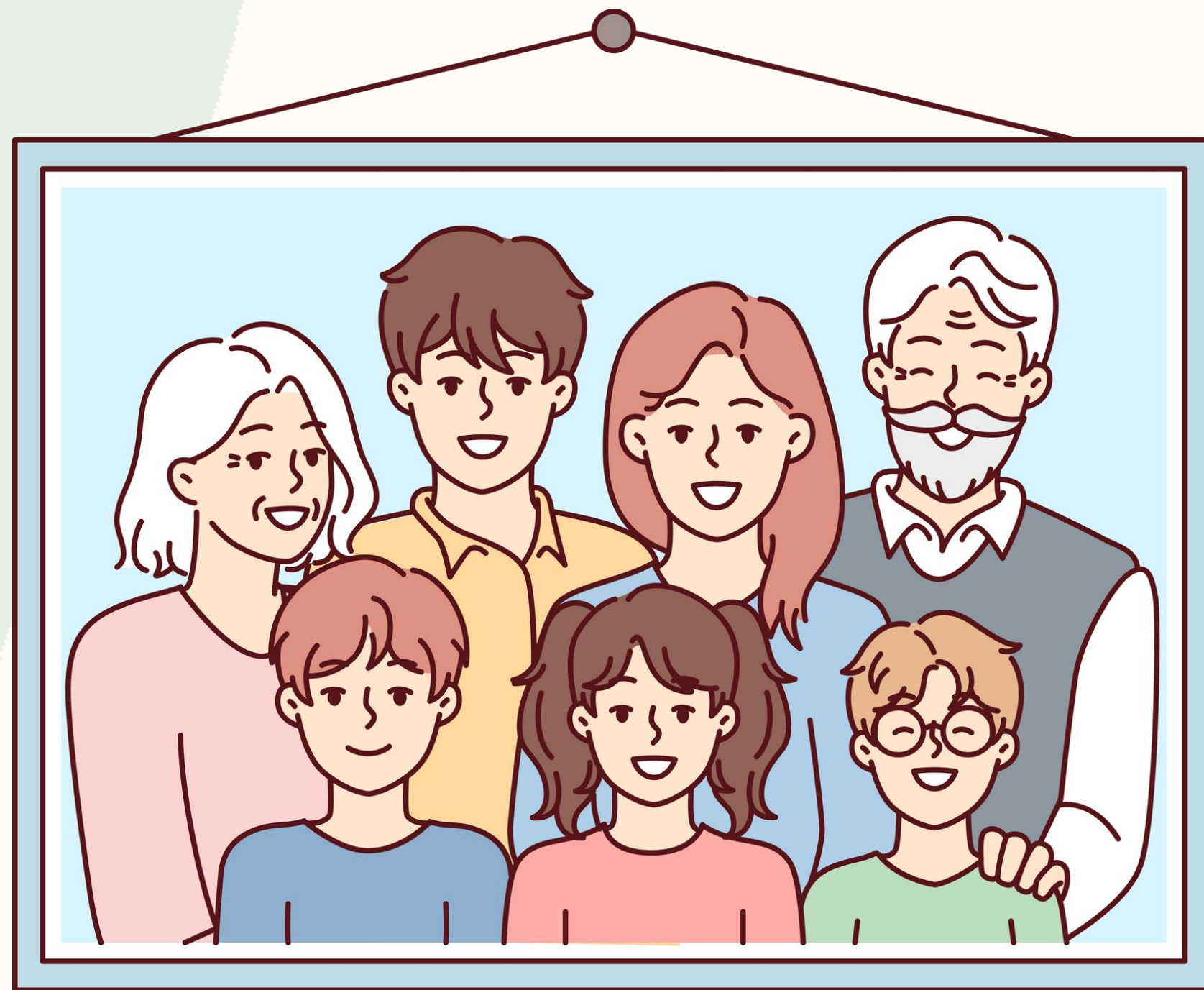
Jeśli dziecko nie chce, abyś udostępniał/a konkretne zdjęcie, uszanuj jego decyzję, nawet jeśli wydaje Ci się to nieistotne.

4. Unikaj publikacji zdjęć publicznie dostępnych:

Nie udostępniaj publicznie:

Unikaj zamieszczania zdjęć w miejscach, gdzie każdy może je zobaczyć (np. grupy otwarte na Facebooku, konta publiczne na Instagramie). Zdjęcia dzieci nie powinny być dostępne dla nieznajomych.

5. Edukuj siebie i innych na temat zagrożeń:

Świadoma edukacja:

Zrozum zagrożenia związane z sharentingiem, takie jak kradzież tożsamości, cyberprzemoc, czy wykorzystywanie zdjęć przez osoby o złych intencjach (np. pedofilów). Warto też mieć świadomość trwałości treści publikowanych w Internecie – nawet po usunięciu mogą one pozostać w sieci.

Rozmawiaj z rodziną:

Jeśli inni członkowie rodziny udostępniają zdjęcia twojego dziecka, zadбай o to, aby oni także byli świadomi zagrożeń i respektowali zasady prywatności.

6. Korzystaj z narzędzi ochrony prywatności:

- **Aplikacje i narzędzia do udostępniania:**

Wybieraj platformy, które oferują lepszą ochronę prywatności, np. aplikacje do bezpiecznego dzielenia się zdjęciami tylko z wybraną grupą odbiorców (np. Google Photos, iCloud) zamiast publicznych mediów społecznościowych.

- **Ogranicz tagowanie:**

Unikaj tagowania zdjęć dziecka pełnym imieniem i nazwiskiem oraz oznaczania jego lokalizacji, co mogłoby ułatwić śledzenie jego działań przez nieznane osoby.

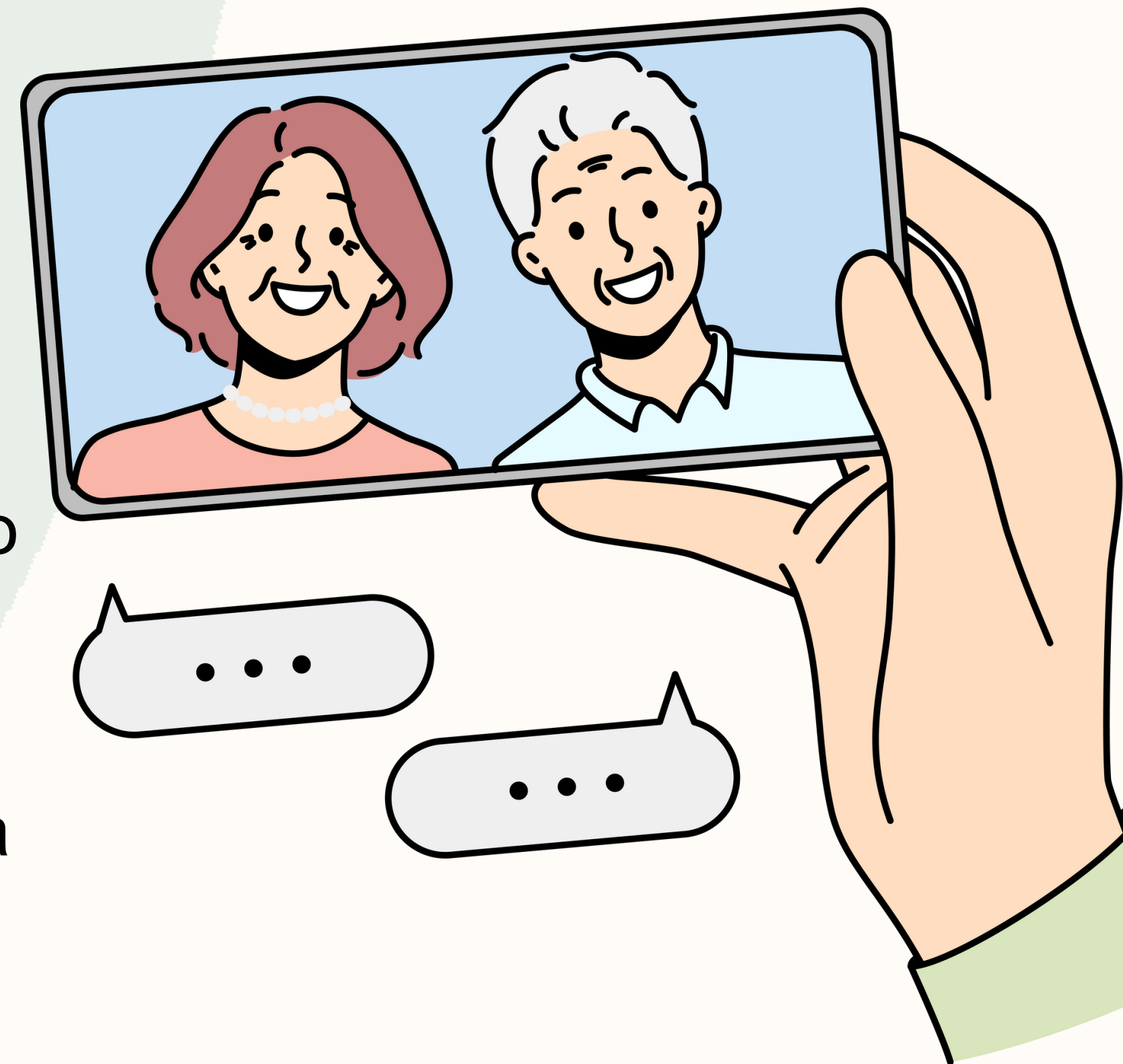
7. Regularnie przeglądaj i usuwaj stare treści:

- **Kontroluj historię:** Przeglądaj regularnie swoje konta w mediach społecznościowych i usuwaj zdjęcia lub informacje, które mogłyby naruszać prywatność dziecka. W miarę jak dziecko dorasta, treści, które wydawały się nieszkodliwe, mogą stać się problematyczne.
- **Prawo do bycia zapomnianym:** Gdy dziecko dorośnie, pozwól mu decydować o tym, czy chce, by zdjęcia z dzieciństwa były dostępne w sieci, i daj mu możliwość usunięcia tych treści.

8. Buduj cyfrową tożsamość dziecka z szacunkiem:

Długo terminowe myślenie:

Pamiętaj, że każda treść, którą udostępniasz, buduje cyfrową tożsamość twojego dziecka. Może ona wpłynąć na jego przyszłe relacje, życie zawodowe, a nawet psychikę. Zastanów się, jak twoje działania mogą wpłynąć na dziecko za kilka czy kilkanaście lat.

9. Rozważ alternatywy dla publicznego udostępniania treści:

Udostępnianie prywatne:

Zamiast publikować zdjęcia dziecka na mediach społecznościowych, rozważ bardziej prywatne formy dzielenia się treściami, jak np. wysyłanie zdjęć przez wiadomości e-mail, prywatne grupy rodzinne, czy dedykowane aplikacje do dzielenia się fotografiami z bliskimi.

PODSUMOWANIE

- Sharenting może być formą dzielenia się szczęściem, ale wiąże się z licznymi zagrożeniami.
- Mimo, że często jest wynikiem dobrych intencji, może naruszać podstawowe prawa dziecka do prywatności, ochrony danych osobowych, godności oraz samostanowienia.
- Ważne jest, by rodzice uwzględnili te prawa, przestrzegali zasad prywatności swoich dzieci, mieli świadomość potencjalnych zagrożeń oraz zastanowili się nad długoterminowymi konsekwencjami dla swoich pociech zanim umieszczą ich wizerunek w sieci.

Jak chroniony jest wizerunek dziecka w sieci?

Zdjęcie pochodzi z serwisu mjakmama24.pl

do 13. roku życia

do publikacji wizerunku konieczna jest zgoda rodzica lub opiekuna prawnego

między 13 a 18. rokiem życia

małoletni może samodzielnie założyć konto na portalu społecznościowym i publikować swój wizerunek

od 18. roku życia

pełnoletniość

Jakie są konsekwencje prawne sharentingu?

Art. 95. § 1. Władza rodzicielska obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka,

z poszanowaniem jego godności i praw.

§ 3. Władza rodzicielska powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga **dobro dziecka** i interes społeczny.

Dziękujemy za uwagę

fundacja instytut
CYBERBEZPIECZEŃSTWA

KANCELARIA
WIATR I PARTNERZY